

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej z wizytacji przeprowadzonej w
dniach 8-9 października 2010 r. na Wydziale Turystyki i Rekreacji Wyższej Szkoły Turystyki
i Hotelarstwa w Łodzi dotyczącej oceny jakości kształcenia na kierunku „turystyka
i rekreacja” na poziomie studiów pierwszego stopnia.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Dr Maria Długosielska –członek PKA

Dr hab. prof. Krystyna Dwucet – członek PKA

Dr Jerzy Raciborski – ekspert PKA

Mgr Edyta Lasota – Bełżek – ekspert PKA

Aleksandra Kozłowska – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów RP

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

W dniu 7 października w godzinach wieczornych odbyło się spotkanie zespołu wizytującego, podczas którego omówiono ogólną strategię wizytacji, przydzielono zadania każdemu członkowi zespołu.

Wizytacja odbyła się w bardzo dobrej atmosferze, Władze Uczelni i Wydziału praktycznie spełniały wszystkie prośby Zespołu dotyczące udostępnienia niezbędnych materiałów, zapewniły dostęp do wszystkich obiektów Uczelni. Pod względem organizacyjnym, Uczelnia wywiązała się bez zastrzeżeń. Raport opracowano na podstawie udostępnionych materiałów, Raportu Samooceny, rozmów przeprowadzonych z pracownikami i studentami Szkoły.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Łodzi należy do szkół wyższych kształcących z zakresu „turystyki i rekreacji”. Swoją działalnością naukową i edukacyjną przyczynia się do rozwoju wiedzy ogólnej i zawodowej. Upowszechnia wiedzę związaną z „turystyką i rekreacją”, oraz zarządzaniem we współpracy z partnerami regionalnymi, krajowymi i zagranicznymi. Szkoła poszerza swoją ofertę edukacyjną, dostosowuje system kształcenia, pod względem struktury i standardów, do wymagań rynku pracy.

Hasłem przewodnim WSHT w Łodzi jest „Trzy klucze do świata”, co przejawia się także we współpracy ze szkołami średnimi poprzez organizację warsztatów dydaktycznych (2 razy w roku, od 2004 r.), organizację konkursu turystyczno-krajoznawczego „A to Polska właśnie” (9 edycji od 2002 r.), organizację konkursu fotograficznego „Region w obiektywie amatora”. Uczestniczy w projekcie „Klasy patronackie” (15 szkół średnich z regionu łódzkiego), objęła też patronat nad konkursami szkolnymi w 2009r. - *Poznajemy swoją małą ojczyznę*, a w 2010 r. *Zapomniane zakątki Łodzi i okolic*. Współpracuje z branżą turystyczną i różnymi instytucjami działającymi na rzecz turystyki, m.in. z: Instytutem Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego, Departamentem Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Łódzkiego Zarządem Głównym PTTK i jego regionalnymi oddziałami (udział w projekcie *Turystyka dla wszystkich*), Hotelem Reymont. Współpracuje z ponad 50 podmiotami gospodarczymi z sektora turystyczno-hotelarsko-gastronomiczno-rekreacyjnego oraz organizacjami samorządu gospodarczego branży turystycznej (m.in. Polską Federacją Pilotażu i Przewodnictwa, Stowarzyszeniem Pilotów Wycieczek w Łodzi, Izbą Turystyki Rzeczypospolitej Polskiej, Izbą Turystyki Ziemi Łódzkiej) z Międzynarodowymi Targami Turystycznymi „Regiony turystyczne – Na styku kultur”, Unią Europejskich Federalistów (projekt „Europejski menadżer turystyki”), Stowarzyszeniem Doradców Gospodarczych „Pro Akademia”, Łódź Art Center. Ponadto

wspiera różnorodne przedsięwzięcia na rzecz rozwoju turystyki w regionie (współpraca z Galerią Turystyczną „Korytarz”, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Festiwałem Nauki, Techniki i Sztuki). Jednym z integralnych elementów misji WSTH w Łodzi jest podejmowanie różnorodnych działań, będących z jednej strony odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania środowisk lokalnych, z drugiej – inicjujących nowe przedsięwzięcia zmieniające rzeczywistość i zapewniające rozwój regionu. Z przedstawionych programów kształcenia, a także działalności organizacyjnej Uczelni wynika, że jej misja w pełni jest realizowana. Działania strategiczne w istniejących warunkach także wydają się być możliwe do osiągnięcia.

2. *Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.*

Zgodnie ze statutem Uczelni organami jednoosobowymi są rektor, kanclerz i dziekani. Rektor kieruje działalnością Uczelni i reprezentuje ją na zewnątrz. Kompetencje Rektora określa statut Uczelni. Zgodnie z ustawą Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy dla Rektora.

Natomiast organem kolegialnym Uczelni jest Senat. Skład Senatu tworzą następujące osoby: rektor, prorektor, **(chociaż są wskazani w statucie Uczelni żadna osoba nie została powołana do pełnienia funkcji Prorektora)**, kanclerz, dziekani, kierownicy jednostek organizacyjnych (zakłady), przedstawiciele nauczycieli akademickich – po dwóch z każdego wydziału, przedstawiciele pracowników uczelni niebędących nauczycielami akademickimi, przedstawiciele studentów w liczbie zapewniającej im 20% udziału w składzie senatu, oraz przedstawiciel założyciela. **Stwierdzono, iż w obecnym składzie brak jest przedstawicieli Zakładu Hotelarstwa i Turystyki oraz dwóch przedstawicieli nauczycieli akademickich.**

Rektor działa zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) oraz w statucie Uczelni. Rektor wydaje zarządzenia, które przechowywane są sposobem prawidłowy.

Uchwały Senatu oraz protokoły z jego posiedzeń są zapisane poprawnie, zawierają podpisy przewodniczącego posiedzenia Senatu i osoby sporządzającej protokół.

Poddane analizie losowo wybrane uchwały Senatu oraz Zarządzenia Rektora zostały podjęte zgodnie z ich kompetencjami ustawowymi i statutowymi. Uczelnia wywiązała się również z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustawy ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy – Zarządzenie Rektora Wyższej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa w Łodzi nr 02/2010 w sprawie zasad przyjmowania kandydatów na studia w Wyższej Szkole Turystyki i Hotelarstwa w roku akademickim 2010/2011. **Stwierdzono brak dokumentu określającego zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych wymaganego art. 130 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Zgodnie z art. 130 ust. 2 ustawy, to Senat powinien określić zasady ustalania obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych.**

W Uczelni nie funkcjonują Rady Wydziałów.

Dziekan Wydziału Turystyki i Rekreacji w Gostyninie został powołany na kadencję od 1. 10. 2007 r. do 1. 10. 2009 r. Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscem pracy (na podstawie umowy o pracę).

W WSTH w Łodzi zawierana jest **umowa student-uczelnia**. Od momentu powstania WSTH (od 2001 r.) wartość czesnego waha się od 400 do 450 zł. Odpłatne są także ćwiczenia terenowe – koszty organizacji wyjazdów i realizacji programu, na podstawie oddzielnej umowy (akceptacja UOKiK). Brak określenia precyzyjnych przesłanek dla zmian czesnego czy też maksymalnej wysokości, o jaką może ono wzrosnąć, narusza interesy studentów. Umowa nie reguluje też opłat dotyczących praktyk i ćwiczeń terenowych zastrzega jedynie, że student zostanie poinformowany o wysokości tych opłat nie później niż 4 tygodnie przed ich rozpoczęciem. Szkoła ma prawo

samodzielnie określić wysokość opłat oraz ją zmieniać, ale zmiana opłaty powinna być jednak zawsze uzasadniona. Rozpoczynając naukę, student powinien mieć możliwość skalkulowania kosztów związanych ze swoim kształceniem.

Zarządzenie Kanclerza dołączone do umowy nie wyszczególnia wszystkich opłat związanych z przedmiotem realizacji umowy (brak informacji nt. wszystkich opłat wynikających z rozporządzenia MNiSW z dnia 2 listopada 2006 roku w sprawie dokumentacji przebiegu studiów). Ponadto opłaty pobierane za usługi są relatywnie wysokie i niezgodne z ww. rozporządzeniem w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Również studenci są zobowiązani do uiszczania opłaty za egzaminy poprawkowe. Samo pobieranie opłat budzi obawę celowego kierowania studenta na taką właśnie formę zaliczenia poprawkowego w celu osiągnięcia korzyści materialnych przez Uczelnię.

Regulamin Przyznawania Środków z Funduszu Pomocy Materialnej zawiera punkty niezgodne z Ustawą i KPA. Szczegółowa analiza tych punktów znajduje się w załączniku nr 2.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

WSTH jest niewielką Uczelnią o profilu jednokierunkowym. Składa się z dwóch podstawowych jednostek organizacyjnych: Wydziału Turystyki i Rekreacji w Łodzi i Zamiejscowego Wydziału w Gostyninie. Struktura organizacyjna WSTH w Łodzi odpowiada przyjętym rozwiązaniom w uczelniach akademickich i składa się z podstawowych jednostek tj. zakładów: turystyki, hotelarstwa, gastronomii, rekreacji oraz kolegium języków obcych, wydawnictwa WSTH i biblioteki. Pion administracyjny tworzą: dział administracyjno – gospodarczy, kwestura, dziekanat, Biuro Promocji, Biuro Karier.

Nadzór nad procesem dydaktycznym oraz działalnością naukową, zgodną z zainteresowaniami naukowymi pracowników leżą w kompetencji zakładów.

Jednostki organizacyjne wchodzące w skład wydziałów tworzy, przekształca i likwiduje Rektor (Statut Uczelni).

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	119	119	-	-
Studia niestacjonarne	364	364	-	-
Razem	483	483	-	-

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Uczelnia w ramach dwóch Wydziałów: Wydziału Turystyki i Rekreacji oraz Zamiejscowego Wydziału w Gostyninie, prowadzi kształcenie na jednym kierunku studiów: „turystyka i rekreacja” w następujących specjalnościach: *Gastronomia*, *Hotelarstwo*, *Rekreacja* i *Turystyka*. Studia są prowadzone w formie studiów pierwszego stopnia w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Ten kierunek został poddany procesowi oceny jakości kształcenia PKA w roku 2004.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	37	86	123
	II	48	78	126

	III	34	115	149
	IV	-	-	-
II	I	-	-	-
stopnia	II	-	-	-
Razem		119	279	398

Wnioski: Zainteresowanie studiowaniem na ocenianym kierunku studiów jest większe w systemie niestacjonarnym, a liczba studentów w poszczególnych latach jest podobna zwłaszcza na pierwszym i drugim roku studiów. Stwierdzono mniejsze zainteresowanie ze strony kandydatów studiowaniem w systemie studiów stacjonarnych.

Wnioski:

- Z przedstawionych programów kształcenia, a także działalności organizacyjnej Uczelni wynika, że jej misja w pełni jest realizowana. Jej działania strategiczne w istniejących warunkach także wydają się być możliwe do osiągnięcia.
- Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Łodzi jest Uczelnią niepubliczną kształcącą od lutego 2001 roku, na studiach licencjackich.
- Struktura organizacyjna Wydziału jest zgodna z decyzją Senatu, obejmuje najważniejsze przestrzenie dydaktyczne i naukowe związane z jego funkcjonowaniem. - Uczelnia spełnia ważną misję dydaktyczną, naukową i społeczno-kulturalną kształcąc specjalistów z rekreacji i turystyki, dobrze wpisując się w potrzeby regionu (jedyna uczelnia tego typu w regionie łódzkim).
- Zadowolające są relacje z otoczeniem, które przejawiają się współpracą z licznymi instytucjami i organizacjami lokalnymi.
- Organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni i Wydziału działają zgodnie ze swoimi ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami.
- Należy uzupełnić skład Senatu oraz dokonać formalnego powołania do pełnienia tej funkcji wszystkich osób wchodzących w skład Senatu aby był zgodny ze Statutem Uczelni.
- Senat powinien określić zasady ustalania obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych - art. 130 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) i § 31 Statutu Uczelni.
- WSTH w Łodzi nie spełnia wymogów dotyczących sporządzanej umowy cywilno-prawnej między Uczelnią a studentem - weryfikacji wymaga katalog opłat pobieranych przez Uczelnię od studentów oraz Regulamin Przyznawania Środków Pomocy Materialnej.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1. Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

Oceniana Uczelnia założyła osiągnięcie modelu absolwenta przygotowanego do wykonywania funkcji menedżerów wszystkich szczebli w szeroko rozumianym sektorze usług turystyczno-rekreacyjnych, w tym do prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej, pracy związanej

z udzielaniem informacji turystycznej, pracy w organizacjach społecznych i samorządach lokalnych a także wykonywania zadań związanych z organizacją aktywnego wypoczynku i animacją czasu wolnego. W związku z tym założono także odpowiednio szeroki wachlarz umiejętności uzyskiwanych przez absolwentów związanych z odpowiednią oceną walorów turystycznych, znajomością i stosowaniem zasad prawa i reguł gospodarki rynkowej, czy praktycznym podejściem do opracowywania informacji, organizowania wypoczynku dla różnych odbiorców, prowadzeniem dokumentacji i komunikowaniem się w językach obcych.

Założona sylwetka absolwenta mieści się w zakresie określonym standardem dla kierunku „turystyka i rekreacja”. Istotna jest deklaracja kształtowania, na bazie zdobytej wiedzy, umiejętności praktycznych związanych z wybraną specjalnością, a także deklaracja kształtowania etyki i kultury zawodu.

1.2. Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów.

Rekrutacja w WSTH w Łodzi prowadzona jest w oparciu o uchwałę Senatu – na rok 2009/10 była to uchwała z dnia 28 maja 2008 r., zgodnie z którą warunkiem przyjęcia jest złożenie dokumentów: karty zgłoszeniowej, świadectwa dojrzałości w oryginale lub odpisie oraz zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do studiów, wpłacenie wpisowego oraz podpisanie umowy o studia. Zasady rekrutacji zostały jasno określone. Rekrutacja nie ma charakteru konkursowego w związku z czym na studia przyjmowane są wszystkie osoby chętne do podjęcia nauki w WSTH.

1.3. Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami. Ocenie podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru.

Studentom zaproponowano bogaty i zróżnicowany plan i program studiów, opierający się na koncepcji wspólnego pierwszego roku i specjalnościach: Turystyka, Hotelarstwo, Gastronomia oraz Rekreacja realizowanych w trakcie roku drugiego i trzeciego wymiarze 270 godz. na studiach stacjonarnych i 180 na studiach niestacjonarnych. Jednak bliższa analiza treści poszczególnych specjalności wzbudza wątpliwość, czy program ten pozwoli zrealizować założone cele w zakresie umiejętności absolwenta, skoro np. w ramach Turystyki pominięto umiejętności związane bezpośrednio z obsługą turystów, koncentrując się na zagadnieniach atrakcji turystycznych i teoretycznych podstawach turystyki, a w zakresie Rekreacji jedynie trzy (wybierane) przedmioty obejmują praktyczne umiejętności organizowania zajęć rekreacyjnych. W ramach tej ostatniej specjalności proponuje się studentom przedmiot Pierwsza pomoc przedlekarska, który wydaje się nie mniej potrzebny w ramach pozostałych specjalności. Podkreślić należy znaczny wymiar zajęć językowych (dwa języki po 270 godz. na studiach stacjonarnych i 180 godz. na studiach niestacjonarnych), co niewątpliwie dobrze przygotowuje studentów w zakresie podstawowej umiejętności – komunikowania się w języku obcym.

W ocenianej jednostce przyjęto plan studiów zasadniczo zgodny z wymaganiami określonymi w standardach kształcenia, w szczególności zapewniono wystarczającą liczbę godzin zajęć ogółem (1940 na studiach stacjonarnych i 1365 na studiach niestacjonarnych), a także wystarczającą liczbę godzin w zakresie treści podstawowych i kierunkowych, zapewniono praktyki w wymaganym wymiarze 4 tygodni, a także uwzględniono zakresy kształcenia w grupach treści podstawowych i kierunkowych odpowiadające wymaganiom określonym dla studiów kierunku „turystyka i rekreacja”. Nie spełniono wymagania w zakresie zapewnienia treści humanistycznych w wymiarze 60 godzin – zaproponowano jeden do wyboru spośród trzech przedmiotów: Filozofia, Etyka oraz Wybrane zagadnienia rynku pracy, co oznacza, że student skorzysta z 30 godzin (na studiach niestacjonarnych z 20) lub wcale, jeżeli wybierze ostatni z proponowanych przedmiotów. Nie wskazano także, w ramach jakiego przedmiotu zostanie zapewnione kształcenie z zakresu ochrony własności intelektualnej oraz bezpieczeństwa i higieny pracy i ergonomii. Za przygotowanie pracy

licencjackiej i egzamin licencjacki przyznano 15 pkt ECTS, wobec 10 przewidzianych standardem kształcenia, treściom podstawowym przypisano 27 pkt ECTS wobec wymaganych 33, a treściom kierunkowym 31 wobec wymaganych 41.

Zestawienie tabelaryczne realizowanych godzin stanowi załącznik dodatkowy II 1.3 do raportu

Analiza treści programowych przedmiotów realizujących zakresy objęte standardami kształcenia wykazuje, że treści te są w większości przypadków uwzględnione w całości. Szczegółowa analiza pozwala na zgłoszenie następujących drobnych uwag:

- w zakresie treści przedmiotu Prawo w turystyce i rekreacji pominięto obowiązki administracyjne związane z podróżowaniem;
- w ramach przedmiotu Obsługa ruchu turystycznego skoncentrowano wykład na zagadnieniach przedsiębiorstwa turystycznego, ćwiczenia na zagadnieniu organizacji imprezy turystycznej, dublującym w dużej mierze przedmiot Pilotaż i przewodnictwo turystyczne, natomiast stosunkowo skromnie ujęto zagadnienia bezpośredniej obsługi klienta w różnych sytuacjach i rolach pracowników turystyki;
- w zakresie podstaw hotelarstwa pominięto problematykę standardów jakości w hotelarstwie,
- w ramach przedmiotu Metody badań w turystyce przedstawia się studentom bardzo jednostronny obraz możliwych do wykorzystania metod badawczych, przede wszystkim związanych z geografią i w niewielkim z naukami społecznymi, co jest niezgodne z wielodyscyplinarnym charakterem studiów.

1.4. Ocena systemu ECTS.

Uczelnia wdrożyła formalnie system ECTS przypisując poszczególnym przedmiotom odpowiednie wagi punktowe, adekwatne do szacowanej pracochłonności przedmiotów. Nie przypisano żadnej wartości punktowej zajęciom z wychowania fizycznego, natomiast przygotowanie pracy dyplomowej wraz z egzaminem licencjackim oceniono na 15 punktów (zalecenie standardów kształcenia – 10 pkt) dodając do tego jeszcze 8 pkt. z tytułu dwusemestralnego seminarium dyplomowego. Ten sposób liczenia punktów może być źródłem nieporozumień przy przenoszeniu osiągnięć między uczelniami stosującymi standardy. Oceniana jednostka w systemie takim nie uczestniczy, jednak studenci indywidualnie mogą ubiegać się o zaliczanie zajęć w innych jednostkach. Konieczne wydaje się przypisanie punktów zaliczanych za zajęcia terenowe i praktyki do konkretnych semestrów, bowiem w obecnym układzie planu studiów semestry mają odpowiednio 27, 29, 27, 27, 27 i 18 punktów (dwa ostatnie z seminariami dyplomowymi), a dodatkowo w pierwszym roku zajęcia praktyczne 4 pkt., w drugim 6 pkt. i w trzecim 15 tytułem egzaminu licencjackiego. Suma punktów wymagana rocznie odpowiada wymaganej liczbie 60, jednak w przypadku trudności z zaliczeniem zajęć terenowych nie sposób określić, który semestr student zaliczył.

1.5. Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

Uczelnia zapewnia studentom wystarczający dostęp do informacji związanych z tokiem i przebiegiem studiów. Poszczególne informacje można znaleźć na stronie internetowej Uczelni oraz na tablicach informacyjnych zlokalizowanych na terenie Uczelni. Z relacji studentów wynika, że wykładowcy podają na pierwszych zajęciach zasady i warunki zaliczeń i egzaminów. Terminy i godziny konsultacji są studentom znane i według nich są wystarczające. Brak też uwag do funkcjonowania dziekanatu oraz godzin jego pracy, wydają się zadowalające. Warto jednak wspomnieć, że studenci nie darzą sympatią wszystkich pań pracujących w dziekanacie i narzekają na ich „niehumanitarny” stosunek do studentów.

Wszelkie informacje dotyczące spraw studenckich są zamieszczane na tablicach na terenie budynku głównego, gdzie są ogólnodostępne dla wszystkich zainteresowanych.

Pozytywną jest działalność w WSTH w Łodzi biura praktyk, które pomaga studentom w znalezieniu miejsca praktyk, staży oraz przy poszukiwaniu pracy. Z relacji studentów wynika, że są zadowoleni choć przyznają, że praktyk szukają również sami.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Zaliczenie zajęć, ćwiczeń i wykładów odbywa się w formach określonych w sylabusach, adekwatnych do treści i potrzeb przedmiotów. Zapoznano się z pracami zaliczeniowymi i egzaminacyjnymi z następujących przedmiotów:

- Podstawy turystyki, egzamin pisemny, testowy, pytania o zróżnicowanym charakterze (wybór, pytania otwarte, uzupełnienie tekstu), adekwatne do treści programu;
- Fizjologia człowieka, zaliczenie i egzamin teoretyczne, oparte na testach, ćwiczenia nie odbywają się w odpowiednio wyposażonej pracowni, w związku z czym nie stosuje się zadań praktycznych;
- Geografia fizyczna Polski, test wiedzy wraz zadaniami na przygotowanych formularzach;
- Socjologia podróży, test wiedzy, adekwatny do przedstawionego programu;
- Produkt turystyczny, prace zaliczeniowe polegają na opracowaniu samodzielnych projektów, egzamin obejmuje test wiedzy;
- Geografia turystyczna Polski, zaliczenia i egzamin w formie testów wiedzy.

Regulamin studiów przewiduje szczegółowe zasady udzielania zaliczeń i egzaminowania, określając między innymi możliwość odwołania się od wyników zaliczenia, egzaminy poprawkowe i komisyjne, a także ograniczając liczbę egzaminów w jednym semestrze do 5. Dopuszcza się także wpis warunkowy na wyższy rok studiów i powtarzanie dwóch przedmiotów.

Wniosek:

Istniejący na ocenianym kierunku system weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów jest dostateczny.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Odsiew studentów występuje w znacznej proporcji do ich ogółu i podobnie jak w innych szkołach, dokonuje się przede wszystkim w trakcie pierwszego roku. Na studiach stacjonarnych w roku akademickim 2008/09 skreślono 14 spośród 46 studentów (30%), a na studiach niestacjonarnych 60 spośród 158 (38%), na wyższych latach studiów stacjonarnych odsetek ten malał do ok. 7% na studiach stacjonarnych i 19% na studiach niestacjonarnych. Dane za rok akademicki 2009/10 nie były jeszcze zamknięte, ale tendencja jest bardzo zbliżona. Podstawowe przyczyny odsiewu to trudności finansowe, konieczność godzenia pracy ze studiami lub wyjazdy, a także dla części studentów trudności w sprostaniu wymaganiom studiów.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Zasady podejmowania, przygotowywania i obrony prac dyplomowych określają szczegółowo postanowienia regulaminu studiów. Zgodnie z tymi postanowieniami prace dyplomowe prowadzone są przez nauczycieli z tytułem lub stopniem naukowym, a ich tematyka związana z wybraną specjalnością. Na stronie internetowej Uczelni dostępne są Zasady przygotowywania i oceny prac dyplomowych oraz Zasady dyplomowania, określające między innymi zasady edycji i wymagania formalne pracy. Ocena pracy dyplomowej dokonywana jest promotora i recenzenta wyznaczonego przez dziekana. W przypadku oceny niedostatecznej wyznacza się dodatkowego recenzenta. Po uzyskaniu pozytywnych ocen z pracy student dopuszczany jest do ustnego egzaminu dyplomowego, przed komisją z udziałem promotora i recenzenta, w trakcie którego odpowiada na pytania związane z pracą, wybraną specjalnością i kierunkiem. Ocena z pracy (w $\frac{1}{4}$) z egzaminu dyplomowego (w $\frac{1}{4}$) oraz średnia ocen z okresu studiów (w $\frac{1}{2}$) składają się na ostateczny wynik studiów.

Uczelnia nie prowadzi procedury antyplagiatowej, a odpowiedzialność za samodzielny charakter pracy ponosi promotor.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

Komisja dokonała przeglądu 13 prac dyplomowych i protokołów egzaminów dyplomowych. Egzamin odbywał się każdorazowo przed komisją 3 - osobową i obejmował prezentację pracy oraz 2 pytania: promotora i recenzenta (najczęściej związane z poruszaną w pracy problematyką). Zasady dyplomowania określone są regulaminem studiów (§ 41,42,43) i spełniają wszelkie wymogi

obiektywnej oceny. Prace tematycznie związane są z „turystyką i rekreacją”. Wskazane byłoby, aby recenzentami pracy były osoby co najmniej ze stopniem naukowym doktora (w 2 przypadkach byli to mgr). W niektórych pracach brak jest metodologicznej całości pracy naukowej – konstrukcji (wstęp, przegląd piśmiennictwa, problem badawczy, cel, pytania (hipotezy), materiał badań -badani, metody badań, wyniki, dyskusja, wnioski, piśmiennictwo).

Wniosek:

Zasady dyplomowania prowadzone są zgodnie z zasadami zawartymi w Regulaminie Studiów. Analiza tematów prac dyplomowych pozwala stwierdzić, że na ogół są one związane z kierunkiem „turystyka i rekreacja”. Należy jednak zwrócić większą uwagę, w trakcie odbywanych seminariów dyplomowych, na egzekwowanie od studentów obowiązujących zasad przygotowania tekstu naukowego, np. nie ma potrzeby wprowadzania do pracy zakresu pojęciowego i definicyjnego z zakresu metodologii pisanie pracy - to zadanie realizuje się w trakcie seminarium dyplomowego.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

Uczelnia deklaruje, że w wyniku odbytych studiów student powinien posiadać wiedzę przyrodniczą, humanistyczną, ekonomiczną, organizacyjną i prawną oraz nabyć odpowiednie umiejętności, umożliwiające realizację różnorodnych zadań: ocenę walorów turystycznych i oddziaływania człowieka na środowisko, stosowanie w praktyce odpowiednich narzędzi marketingowych w oparciu o rozumienie zjawisk gospodarczych, stosowanie ze zrozumieniem odpowiednich regulacji prawnych, opracowywanie informacji dotyczących rozwoju turystyki na szczeblu lokalnym, planowanie, organizowanie i rozliczanie krajowych i zagranicznych imprez turystycznych oraz organizowanie aktywnego wypoczynku (rekreacji) dla zróżnicowanych grup odbiorców. Umiejętności powyższe powinny być wsparte dobrą znajomością języków obcych i realizowane z zachowaniem dobrych obyczajów – zgodnie z zasadami etyki i kultury zawodu.

Deklarowane efekty kształcenia w pełni odpowiadają standardom kształcenia. Należy jednak zauważyć, że nie są możliwe do osiągnięcia przez wszystkich absolwentów, bowiem podział znaczącej części zajęć, w ramach których realizowana jest wiedza zawodowa, na bloki specjalizacyjne powoduje, że absolwenci specjalności Turystyka będą przygotowani do świadomego udziału w kształtowaniu lokalnej polityki turystycznej, natomiast nie będą gotowi do realizacji zajęć rekreacyjnych. Absolwenci specjalności Hotelarstwo w największym stopniu zostaną przygotowani do obsługi klienta, w niewielkim natomiast do oceny walorów turystycznych. W najwyższym stopniu charakter zawodowy, kształtujący głównie umiejętności, mają przedmioty specjalności Gastronomia, ale kosztem pozostałych umiejętności. Jednak i w odniesieniu do tej specjalności w trakcie hospitowanych zajęć sformułowano opinię, że program przewiduje „dużo geografii, mało praktyki”. Rozważenia wymaga przeniesienie elementów kształcenia zawodowego oczekiwanych zgodnie z deklaracją, od wszystkich absolwentów, do programów realizowanych wspólnie, np. zagadnień praktycznych obsługi klienta czy umiejętności związanych z organizowaniem rekreacji ruchowej.

Uczelnia deklaruje możliwość zdobywania przez studentów wielu dodatkowych kwalifikacji zawodowych (pilota wycieczek, przewodnika turystycznego miejskiego i beskidzkiego, wychowawcy kolonii, obsługi systemów rezerwacyjnych GDS, kelnerskich, barmańskich, sommelierskich, instruktora rekreacji ruchowej), ale ocenie podlega plan i program studiów, który takich możliwości nie stwarza.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1. Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych

Formy zajęć dydaktycznych stosowane w ocenianej jednostce prawidłowo oddają proporcje zajęć przekazujących wiedzę: wykładów (27-33%) i konwersatoriów (ok. 9.5%) do zajęć kształtujących

także umiejętności: ćwiczenia 59-55%) i seminaria (ok. 3%), szczególnie wobec oferty zajęć terenowych uzupełniających ćwiczenia.

Zgodnie z deklaracjami zawartymi w sylabusach, dominującą metodą dydaktyczną wykorzystywaną w trakcie realizacji programu jest prezentacja multimedialna, wykład, pogadanka, dyskusja. Metody stosowane w trakcie ćwiczeń nie są zwykle szczegółowo charakteryzowane, z pewnymi wyjątkami (np. produkt turystyczny, projektowanie zakładów gastronomicznych – metoda projektu) natomiast w przypadku wielu przedmiotów analiza treści programowych ćwiczeń i formy zaliczenia (kolokwium) sugerują, że jakkolwiek może to być forma aktywizująca, to jednak nadal koncentruje się na przekazywaniu wiedzy a nie kształtowaniu umiejętności. W niektórych przypadkach, np. *savoir-vivre*, metoda deklarowana w raporcie samooceny (inscenizacja) nie znajduje odzwierciedlenia w sylabusie.

Wydział nie proponuje studentom kształcenia na odległość, oferuje jednak wsparcie dydaktyki poprzez sprawnie działającą i bogatą stronę internetową. Uczelnia jest przygotowana do prowadzenia zajęć z osobami o lekkim stopniu niepełnosprawności (dotychczas studiowało 4 studentów z niedosłuchem, niedowidzących i chorobą cukrzycową), natomiast nie jest przygotowana do prowadzenia zajęć z osobami poruszającymi się na wózkach.

3.2. Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Przedstawione przez ocenianą jednostkę sylabusy są w zasadzie jednolicie opracowane, kompletne i zgodne ze standardami kształcenia. Zawierają informacje dotyczące nazwy przedmiotu, roku i semestru studiów na których przedmiot jest realizowany, przyznanych przedmiotowi punktach ECTS, formie zajęć, osobie prowadzącej, celach i efektach kształcenia, treściach programowych, podzielonych w miarę potrzeby na treści wykładów i ćwiczeń, formie i warunkach zaliczenia i wymaganej literaturze.

Sylabusy zostały udostępnione studentom na stronie internetowej, wraz z planami semestralnymi studiów. Programy zajęć są ponadto przedstawiane przez prowadzących zajęcia.

W konkretnych przypadkach można jednak sugerować pewne zmiany i uzupełnienia. Treści programowe w niektórych sylabusach ujęte są bardzo szczegółowo, nawet w podziale na jednostki realizacji, tak jak w planach szczegółowych realizacji przedmiotu, w innych natomiast sformułowane bardzo zwięźle w podstawowych tezach. Sylabus podstawowego języka obcego – angielskiego, nie zawiera informacji o założonym w standardach kształcenia poziomie znajomości języka B2 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy.

W sylabusach kilku przedmiotów wymaga się od studentów nadmiernie rozbudowanej literatury np. z Fizjologii 11 książek obowiązkowych oraz 5 książek i kilku czasopism jako literatury uzupełniającej, co nie jest do pogodzenia z założoną pracochłonnością tego przedmiotu (4 pkt. ECTS). Podobnie 24 pozycje literatury z przedmiotu Produkt turystyczny (4 pkt.) czy 16 pozycji z Turystycznego wykorzystania muzeów (2 pkt.).

3.3. Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Praktyki organizowane są przez uczelnianego pełnomocnika do spraw praktyk, wspólnie dla WTiR w Łodzi i Wydziału Zamiejscowego w Gostyninie. Realizowane są w ramach II roku studiów, w wymiarze 4 tygodni, zgodnie ze specjalnością wybraną przez studenta w: biurach podróży, hotelach, obiektach gastronomicznych i obiektach rekreacyjnych.

Zadaniem pełnomocnika jest koordynowanie wszystkich form praktycznych kształcenia, także zajęć terenowych i prowadzenie w tym zakresie dokumentacji. Sprawdzono przykładowo zestawienie praktyk realizowanych w roku akademickim 2008/09, dla studiów stacjonarnych i zaocznych, zgodnie z którym wszyscy studenci mieli zapewnione praktyki.

Dokumentacja praktyk obejmuje umowę o praktyki, zawieraną przez uczelnię z zakładami przyjmującymi praktykantów. Uczelnia posiada stałe umowy z ok. 20 instytucjami, natomiast dopuszczalne jest zawieranie umów z zakładami wskazanymi przez studentów, szczególnie w miejscu ich zamieszkania. Praktyki realizowane są zgodnie z programem, opracowanym

oddzielnie dla każdej specjalności i wręczanym studentowi i opiekunowi w zakładzie pracy. Ocena z praktyki wystawiana jest przez opiekuna w zakładzie pracy na Karcie praktyki zawodowej, obejmującej także opinie o praktykancie formułowane zgodnie z wytycznymi Uczelni w zakresie cech osobowych i predyspozycji praktykanta, a także posiadanych przez niego umiejętności praktycznych. Studenci zobowiązani są do prowadzenia dziennika praktyk, przedstawianego pełnomocnikowi. Kontrola praktyk odbywa się telefonicznie.

Uczelnia nie organizuje we własnym zakresie praktyk zagranicznych, dopuszcza natomiast zaliczenie praktyki na podstawie pracy za granicą, podobnie jak na podstawie pracy zawodowej wykonywanej w kraju. Z dokumentacji wynika że zaliczono w ten sposób np. pracę w hotelu w Irlandii, czy pracę w ROT Województwa Łódzkiego.

System organizacji i zakres programowy praktyk na Wydziale Turystyki i Rekreacji WSTH w Łodzi odpowiada założeniom kształcenia praktycznego na kierunku „turystyka i rekreacja”.

3.4. Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Organizacja roku akademickiego przewiduje zajęcia semestru zimowego od października do stycznia. Semestr letni obejmuje zajęcia od połowy lutego do początku czerwca. Zajęcia na studiach stacjonarnych organizowane są w cyklach dwutygodniowych, to znaczy że naprzemiennie w poszczególnych tygodniach realizowana są dwie siatki obejmujące inne przedmioty. Dla pierwszego rocznika studiów stacjonarnych zajęcia organizowane są w jednej grupie (z wyjątkiem lektoratu podzielonego na grupę A i B), ze względu na niewielką liczbę studentów. Dla wyższych lat podzielone są na specjalności. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach przedpołudniowych i wczesnych popołudniowych. Ich rozkład jest dogodny dla studentów.

Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w trakcie zjazdów sobotnio-niedzielnich, dla pierwszego i drugiego roku dziesięciu, a dla trzeciego dziewięciu w semestrze. Plany zajęć dla poszczególnych zjazdów opracowywane są sukcesywnie i podawane do wiadomości studentów na stronie internetowej, z adnotacją, że plany te mogą ulec zmianie i powinny być sprawdzane przez studentów przed zajęciami. Sytuacja ta była krytykowana na spotkaniu ze studentami i wydaje się trudna do zaakceptowania, bowiem utrudnia studentom planowanie pracy. W szczególności rodzi wątpliwości, co do właściwego określania studentom zadań w zakresie pracy własnej, skoro trudno przewidzieć, w jakim terminie zadania te będą wymagane.

Ze względu na większą liczebność roczników studiów stacjonarnych, plany są podzielone na zajęcia organizowane w grupach i przewidują trwanie zajęć od godz. 8.00 do 19.00. W niektórych przypadkach (np. I rok) pozostawia się studentom jedynie 15 min. przerwy na obiad. Planowanie zjazdów tylko w soboty i niedziele, z pominięciem piątków, odpowiada potrzebom studentów pracujących.

Rozkład obciążeń studenta wynikający z liczby egzaminów jest prawidłowy, liczba ta wynosi od 4 na 1 i 2 semestrze, do 4 na semestrach pozostałych.

3.5. Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Zajęcia prowadzone bardzo dobrze. Widać duże doświadczenie i wiedzę prowadzących. Potrafią znakomicie znaleźć kontakt ze studentami.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych

Wnioski:

- **Kształcenie na kierunku „turystyka i rekreacja” prowadzone jest przez oceniany Wydział Turystyki i Rekreacji WSTH w Łodzi w zasadzie prawidłowo i zgodnie z wymaganiami standardów kształcenia. Spośród wskazanych powyżej uchybień, korekty w pierwszej kolejności wymaga pracochłonność w realizacji treści kształcenia podstawowego**

i kierunkowego, bowiem w pierwszej grupie niedobór 6 pkt. ECTS, a w drugiej 10 pkt. ECTS wskazuje na niewłaściwą proporcję rozkładu treści w całym planie. Uzupełnienie wymaga także oferta treści humanistycznych oraz wprowadzenie do planu zagadnień ochrony własności intelektualnej, BHP i ergonomii.

- Kontrola losowo wybranych prac licencjackich wskazuje, że ich tematy mieszczą się w granicach kierunku „turystyka i rekreacja”.
- Stawiane pytania egzaminacyjne (najczęściej dwa + prezentacja pracy) obejmują zagadnienia nawiązujące do treści kształcenia, przy czym w większości związane są bezpośrednio z problematyką realizowaną w ramach przygotowanych prac.
- Dokumentacja przebiegu egzaminu dyplomowego prowadzona jest prawidłowo.
- Zaleca się wprowadzenie systemu antyplagiatowego; prace są archiwizowane zarówno w formie wydruku jak i na płytach CD.
- Wskazane byłoby szczegółowe opracowanie zasad pisania pracy dyplomowej.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:

- 1. struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości.*

W WSTiH w Łodzi nie nadawano dotychczas wewnętrznemu systemowi zapewnienia jakości kształcenia szczególnej formy organizacyjnej przez powoływanie pełnomocnika, rady czy przypisywanie kompetencji w tym zakresie do określonego stanowiska. Nie sformułowano także jednolitego dokumentu opisującego stosowane procedury w tym zakresie. Zadania związane z zapewnieniem jakości kształcenia realizowane są przez organy statutowe Szkoły: ocena nauczycieli akademickich zatrudnionych w pełny wymiarze, zgodnie ze Statutem Uczelni (§ 36 Statutu), stały monitoring przebiegu procesu dydaktycznego, ocenianie przez studentów zajęć dydaktycznych (ankiety), określenie szczegółowego zakresu obowiązków pracowników przez Dziekana, dbałość o dobór kadry dydaktycznej.

W trosce o zapewnienie jakości kształcenia Władze Uczelni dbają o poziom swojej kadry dydaktycznej finansując udział wykładowców w licznych konferencjach i szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe i dydaktyczne.

- 2. okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów,*

Plany i programy studiów realizowane na Wydziale Turystyki i Rekreacji WSTH w Łodzi były dotychczas trzykrotnie zmieniane, przede wszystkim ze względu na zmieniający się stan prawny, a w dalszej kolejności ze względu na sygnały ze strony otoczenia, związane z potrzebami praktyki czy zapotrzebowaniem studentów. Niemniej Uczelnia pozyskuje informacje o odbiorze realizowanych przez siebie programów przede wszystkim z jednostek, w których realizowane są praktyki, między innymi formułowane w kartach praktyk oceny umiejętności studentów, a także od współpracujących instytucji, spośród których w pierwszej kolejności zwraca się uwagę na ROT Województwa Łódzkiego.

Formalną kompetencję do ustalania (i zmiany) planów studiów i programów nauczania ma Senat, w skład którego wchodzi m.in. dziekani, po dwóch przedstawicieli nauczycieli akademickich z każdego wydziału, studenci stanowiący 20% składu, a także kierownicy zakładów i studium co powoduje, że jest to grono reprezentatywne do podejmowania decyzji programowych. Ciałem roboczym, pracującym nad ostatnią zmianą planów i modyfikacją programów był zespół złożony z kierowników zakładów: Turystyki, Hotelarstwa, Gastronomii i Rekreacji.

- 3. oceniania studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia),*

Wymagania dotyczące zaliczenia przedmiotów i inne formy weryfikacji wiedzy studentów określone są sylabusami przedmiotów i postanowieniami regulaminu studiów. Efektywność przyjętego systemu weryfikacji wiedzy nie była formalnie oceniana i pozostaje w całości w kompetencji osób odpowiedzialnych za realizację zajęć

4. *zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji),*

Uczelnia nie stosuje sformalizowanych procedur doboru pracowników, ograniczając się w tym zakresie do zawierania umów w trybie bezpośrednich negocjacji z zainteresowanymi. Wprowadzenie nowych pracowników do problematyki zajęć i systemu pracy Szkoły powierza się dotychczasowym, bardziej doświadczonym nauczycielom.

Ocena pracy nauczycieli akademickich dokonywana jest z wykorzystaniem kilku narzędzi: hospitacji zajęć, ankiet studenckich, sprawozdań pracowników oraz kompleksowych ocen pracowników.

Podstawowym instrumentem oceny pracowników stały się ankiety studenckie, przeprowadzane corocznie naprzemiennie w semestrze letnim i zimowym wśród wszystkich studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, z wykorzystaniem jednego arkusza dla oceny wszystkich przedmiotów i prowadzących realizujących zajęcia w danym semestrze. Ankiety obejmują pytania dotyczące: wymagań wobec studentów, przekazanego zasobu wiedzy, wymaganego nakładu pracy, komunikatywności, organizacji zajęć oraz stopnia zainteresowania studenta zajęciami. Każdy z zakresów oceniany jest w skali 1 (b. mało) do 5 (b. dużo). Dodatkowo ankiety zawierają pytania otwarte o najlepszy i najgorszy przedmiot (z uzasadnieniem) ocenę ćwiczeń terenowych, ocenę funkcjonowania innych jednostek (dziekanatu, biblioteki) o proponowane przez studentów zmiany organizacyjne i inne.

Wyniki ankiety opracowane zbiorczo są podawane do wiadomości władz Uczelni, osobom ocenianym i studentom. Dodatkowo podaje się najlepsze oceny indywidualne, natomiast oceny najgorsze stanowią podstawę decyzji kadrowych. Tendencje ocen są przedmiotem analiz w porównaniu kolejnych lat. Z przedstawionych w trakcie wizytacji zestawień zbiorczych wynika, że oceny rozkładają się w przedziale 5,0 do 3,09, przy czym wyższe roczniki prezentują bardziej krytyczne stanowisko. Ponieważ wyniki opracowuje się dla całej uczelni, można zauważyć także, że studenci w Łodzi są bardziej krytyczni niż w Gostyninie.

Hospitacje nauczycieli akademickich realizowane są w oparciu o arkusz hospitacji określający: przedmiot, rodzaj zajęć, tryb studiów, temat oraz ocenę zajęć. Ocenie podlega: organizacja zajęć, poprawność merytoryczna (zgodność z programem, określenie celu, realizacja), przygotowanie prowadzącego (w tym środki techniczne), sposoby i umiejętność przekazywania wiedzy oraz ogólny poziom zajęć. Plan hospitacji na rok 2009/10 obejmował 7 osób. Hospitacje przeprowadza Dziekan, a wyniki uwzględniane są w kompleksowej ocenie.

5. *form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji),*

Niewielka Uczelnia, prowadząca kształcenie dla jednego tylko kierunku w stosunkowo nielicznych grupach powoduje, że kontakt prowadzących ze studentami jest ułatwiony a jednak powołano dodatkowo opiekunów roczników zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Do wiadomości studentów podane są na stronie internetowej godziny konsultacji pracowników, ich numery telefonów oraz adresy mailowe.

6. *stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz wynikach kształcenia osiągniętych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.)*

Uczelnia wykorzystuje system informatyczny obsługi dziekanatu Pro-Akademia, umożliwiający także analizowanie wyników kształcenia studentów.

Na stronie internetowej Uczelni zamieszcza się wyniki postępów w nauce studentów podając imię i nazwisko studenta oraz ocenę – ze względu na ochronę danych osobowych powinno się podawać nr albumu lub tylko inicjały studenta.

7. publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).

Podstawowym nośnikiem informacji przeznaczonej dla studentów i innych osób zainteresowanych funkcjonowaniem Uczelni jest jej strona internetowa www.wsth.edu.pl, bardzo dobrze zorganizowana, aktualna i wygodna w obsłudze. Na stronie publikowane są m.in. rozkłady zajęć, sylabusy, dokumenty do pobrania niezbędne do załatwiania spraw studenckich, godziny i miejsca kontaktu z prowadzącym oraz szereg informacji dodatkowych związanych z ofertą zajęć uzupełniających czy życiem szkoły. Strona jest także sposobem przekazywania informacji bieżących związanych ze zmianami w organizacji dydaktyki, bardzo częstych w odniesieniu do studiów niestacjonarnych. Niedobłą praktyką jest publikowanie wyników egzaminów w formie powszechnie dostępnych list z nazwiskami w Internecie.

Istotnym wsparciem jest także dostęp do zasobów biblioteki poprzez udostępniony w Internecie poprzez link na stronie uczelni system Libra2009.

2. *Opinie prezentowane na spotkaniach.*

2.1. *Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.*

Spotkanie zespołu wizytującego ze studentami - opinie studentów przedstawiono na podstawie wyników spotkania ze studentami studiów niestacjonarnych oraz rozmów w trakcie hospitacji zajęć. W spotkaniu uczestniczyło ok. 70 studentów, w tym 3,4 z Wydziału Zamiejscowego. Studenci wysoko oceniają regularność i punktualność zajęć, jakkolwiek zwracają uwagę na złą praktykę ustalania i zmieniania planów zajęć na poszczególnych zjazdach w ostatniej chwili. Zdecydowana większość chce kontynuować studia. Zwracają uwagę na potrzebę wprowadzenia do planów studiów kursów instruktorskich, jakkolwiek pojawiły się także opinie o wystarczającej dostępności zajęć fakultatywnych. Wysoko oceniają zajęcia z hotelarstwa, natomiast krytycznie prowadzenie zajęć z przedmiotu Produkt turystyczny. Niepokój studentów wywołuje decyzja o przeniesieniu dydaktyki do budynku przy ul. Senatorskiej, ze względu na obawy o wystarczające ogrzewanie, brak parkingów i ciasnotę w części ogólnodostępnej. Krytykują także brak systemów informatycznych w ramach specjalności Turystyka.

W Uczelni jest przeprowadzana w każdym semestrze wśród studentów ankieta ewaluacyjna (prosty i przejrzysty kwestionariusz dla studenta) oceniająca pracę nauczycieli akademickich oraz zajęcia dydaktyczne. Wyniki z ankiety są opracowywane i zestawiane w postaci dokumentu zbiorczego. Wyniki są znane studentom (trafia do nich informacja zwrotna o wynikach lub wnioskach, jakie Uczelnia wyciągnęła z przeprowadzonej ankietyzacji), co może spowodować, że do kolejnych ankietyzacji studenci będą podchodzić z entuzjazmem i traktować tę formę oceny nauczyciela akademickiego bardzo poważnie. Niestety Samorząd studencki nie jest zapraszany przez władze Uczelni do współtworzenia ankiety ewaluacyjnej. Zastrzeżenia budzi sam proces przeprowadzania ankietyzacji, który sprowadza się do rozdania i zebrania wypełnionych ankiet przez oceniającego wykładowcę. Taki schemat procesu ankietyzacji może dać niewymierne wyniki, które będą rzutować na ocenę danego nauczyciela akademickiego.

2.2. *Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.*

W spotkaniu udział wzięło 17 osób (bez władz Uczelni). Obecni podkreślali dużą liczbę zebrań poświęconych dyskusjom nad planem studiów, a przede wszystkim nad jakością kształcenia – łączenia wiedzy teoretycznej z praktyką zawodową. Uwzględniane są sugestie studentów, odnoszące się przede wszystkim do przedmiotów do wyboru wyrażane w specjalnie skierowanej do nich ankiecie. Nauczyciele zwrócili uwagę na bardzo dobre relacje z władzami Uczelni, finansowanie konferencji naukowych, co niewątpliwie wpływa na motywację do publikowania.

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

Biuro Karier działające pod nazwą „Biuro Promocji i Informacji” zostało powołane w 2003 r. i jest integralną częścią Uczelni. Współpracując z wieloma instytucjami w regionie i kraju (m.in. z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Łodzi, firmą Unity Line, armatorem promowym na Bałtyku) z branży turystycznej pomaga studentom w znalezieniu stażu, praktyk, bądź pracy. Efektem współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy jest m.in. wprowadzenie do planów i programów studiów przedmiotu „Podstawowe zagadnienia rynku pracy”. Zajęcia te - prowadzone przez specjalistę - umożliwiają studentom poznać podstawowe instrumenty rządzące rynkiem pracy, a także nabyć wiedzę pomocną w skutecznym poszukiwaniu pracy i cieszą się dużym uznaniem wśród studentów. Oferty pracy Biura są umieszczane w gablotach Uczelni. W jego ofercie są m.in. praktyki zawodowe na promach płynących ze Świnoujścia do Ystad, staże wakacyjne we Francji i oferty pracy w hotelach, Centrum Informacji Turystycznej oraz w biurach podróży. Ponadto Biuro organizuje targi pracy, warsztaty i szkolenia. Na wyróżnienie zasługuje fakt, że Uczelnia stara się poznać oczekiwania rynku pracy w sektorze turystycznym i hotelarskim poprzez ankietę rozesłaną do tych instytucji. O losach swoich absolwentów dowiaduje się na podstawie informacji ustnych. Ważnym elementem w działalności Biura powinna być również analiza losów absolwentów w oparciu o informacje zwrotne od absolwentów uzyskane z ankiet, a także umieszczenie na stronie internetowej informacji dotyczących obszaru jego działań i ofert. Wprowadzenie takich działań umożliwiłoby stały przepływ informacji.

Wnioski:

- Wizytowana jednostka nie sformalizowała wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, lecz realizuje jego elementy, w tym szczególnie badanie opinii studentów o nauczycielach akademickich, a także bogatą informację adresowaną do studentów.
- Opracowanie formalnych procedur, zapewniających udział wszystkich nauczycieli akademickich i reprezentacji studentów w kształtowaniu jakości kształcenia wydaje się konieczne.
- Biuro Karier, z którym mogą kontaktować się studenci, działa zadowolająco i jest dobrze zorganizowane.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy		Dodatkowe miejsce pracy	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	-	-	-	-	-
Doktor habilitowany	5	-	-	5	-
Doktor	12	-	5	7	-
Pozostali	12	-	12	-	-
Razem	29	-	17	12	-

Dla 17 osób Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, spośród których 5 to doktorzy. Powyższe dane pozwalają stwierdzić, iż kadra naukowo – dydaktyczna jest stabilna, a liczba zatrudnionych doktorów (12 osób) pozwala na dalszy jej rozwój.

2. *Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.*

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005	-	-	-
2006	-	-	-
2007	1	-	-
2008	-	-	-
2009	-	1	-
Razem	1	1	-

Wniosek: Powyższa tabelka ilustruje niewielki rozwój naukowy w grupie nauczycieli akademickich, którym nadano stopień naukowy doktora i stopień naukowy doktora habilitowanego. Brak osób, które w latach 2005 – 2009 uzyskały tytuł naukowy profesora oznacza słaby rozwój osób z habilitacją.

Uczelnia zatrudnia 23 wykładowców na etacie, w tym jednego profesora zwyczajnego, 3 doktorów habilitowanych, 8 doktorów i 11 magistrów. Dla 17 osób jest to podstawowe miejsce pracy. Kadre tę uzupełnia ok. 60 wykładowców zatrudnianych o umowę o dzieło. Uczelnia wspiera działania pracowników zmierzające do uzyskiwania stopni naukowych. Wspiera także udział pracowników w sympozjach międzynarodowych i krajowych. Na studiach doktoranckich studiuje 4 wykładowców WSTH (2 otwarte przewody doktorskie), dwie osoby ściśle związane z Uczelnią od momentu jej powstania i nadal pracujące w tej jednostce uzyskały habilitacje.

Wniosek:

Uczelnia zapewnia system wspomagania rozwoju naukowego kadry m.in. poprzez dofinansowania udziału w konferencjach. Starania Uczelni dotyczące wzmocnienia kadry nauczającej pozwalają optymistycznie prognozować rozwój naukowy ocenianej jednostki.

Załącznik Nr 5 – *Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.*

2. *Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:*

- merytorycznych

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048 z późn. zm.) minimum kadrowe dla kierunku „turystyka i rekreacja” na poziomie studiów pierwszego stopnia stanowi zatrudnienie co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, w tym co najmniej dwóch posiadających dorobek naukowy w zakresie danego kierunku studiów i co najmniej jednego posiadającego dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z danym kierunkiem studiów oraz zatrudnienie co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, w tym co najmniej pięciu posiadających dorobek naukowy w zakresie danego kierunku studiów i co najmniej jednego posiadającego dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z danym kierunkiem studiów.

Do minimum kadrowego w grupie samodzielnych pracowników nauki zgłoszono 3 osoby. Wszyscy nauczyciele akademicy w grupie samodzielnych pracowników naukowo - dydaktycznych zostały zaliczone jako posiadające dorobek naukowy z zakresu kierunku studiów „turystyka i rekreacja”.

Do minimum kadrowego w grupie doktorów zgłoszono 7 osób. Do grupy doktorów posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów „turystyka i rekreacja” można zaliczyć 6 osób, oraz jedną osobę posiadającą dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem studiów turystyka i rekreacja.

- formalno-prawnych

Do minimum kadrowego mogą być wliczeni jedynie nauczyciele akademicki zatrudnieni na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy nie krócej niż od początku roku akademickiego - § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048, z późn. zm.). Wymóg ten został spełniony przez wszystkich nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego – u jednej osoby w grupie samodzielnych pracowników naukowo - dydaktycznych stwierdzono brak dyplomu potwierdzającego uzyskanie stopnia naukowego.

Ponadto wszyscy nauczyciele akademicki wliczani w skład minimum kadrowego mają zaplanowane na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia prowadzone osobiście zajęcia dydaktyczne w wymiarze wskazanym w § 8 ust. 3 powyższego rozporządzenia oraz złożyli oświadczenia o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego w WSTH.

- sformułowanie jednoznacznego wniosku dotyczącego spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego.

Do grupy profesorów i doktorów habilitowanych posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów „turystyka i rekreacja” i spełniających wymagania formalno - prawne dotyczące minimum kadrowego dla studiów **pierwszego stopnia** można zaliczyć 3 osoby.

Do grupy doktorów spełniających wymagania formalno - prawne dotyczące minimum kadrowego dla studiów **pierwszego stopnia** i posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów „turystyka i rekreacja” można zaliczyć 6 osób i jedną osobę posiadającą dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z ocenianym kierunkiem studiów.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, a liczbą studentów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 11 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Relacja pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, a liczbą studentów wynosi 1:39,8 przy wymaganym nie mniej niż 1:180. Liczba studentów – 398.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Nauczyciele akademicki zgłoszeni do minimum kadrowego (10 osób) reprezentują przede wszystkim nauki o Ziemi (geografia), jeden nauki o kulturze fizycznej i jeden nauki techniczne. Nie jest to zgodne z wymogami dotyczącymi minimum kadrowego, gdzie konieczna jest obecność nauczycieli akademickich o szerokim spektrum komplementarnych specjalności związanych z turystyką i rekreacją. Obecnie brak reprezentantów nauk ekonomicznych w grupie stanowiącej minimum kadrowe uzupełniony jest przez zatrudnionych pozostałych nauczycieli akademickich. Generalnie nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia dydaktyczne na kierunku „turystyka i rekreacja” stanowią interdyscyplinarny zespół. Generalnie wykłady i ćwiczenia prowadzone są przez pracowników, których dorobek naukowy, specjalizacje i doświadczenie zawodowe są związane z tematyką prowadzonych zajęć. Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów nie tylko na dyżurach, mają również kontakt e-mailowy oraz telefoniczny.

5. *Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.*

W spotkaniu wzięło udział 17 nauczycieli akademickich, bez władz. Uczestnicy spotkania pozytywnie wypowiadali się o bardzo dobrych relacjach i współpracy z władzami Uczelni o częstych spotkaniach, dyskusjach nad planami studiów. Oddzielne zagadnienie stanowiły specjalności gdzie dużo uwagi poświęca się na połączenie wiedzy teoretycznej z umiejętnościami praktycznymi. Przedmioty do wyboru proponowane są zgodnie sugestiami wyrażonymi w ankietach skierowanych do studentów. Uczelnia organizuje egzamin z języka obcego nadający certyfikat międzynarodowy. Pozaprogramowe zajęcia z języka angielskiego i niemieckiego są odpłatne. Podkreślali bardzo dobry kontakt ze studentami nie tylko podczas konsultacji (1 h tygodniowo na studiach stacjonarnych i 1 h na niestacjonarnych - po zajęciach) ale też poprzez e-maile (każda grupa ma swojego maila), kontakt telefoniczny, ogłoszenia na tablicach informacyjnych. Nauczyciele motywowani są do publikowania artykułów oraz do konferencji na które otrzymują dofinansowania.

4. *Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.*

Teczki nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów podzielone są na trzy części i posiadają spis dokumentów. W trakcie analizy zwrócono szczególną uwagę na dokumenty poświadczające uzyskane stopnie i tytuły naukowe, warunki zatrudnienia poszczególnych nauczycieli akademickich, oświadczenia o podstawowym lub dodatkowym miejscu pracy, oświadczenia o możliwości zaliczenia nauczyciela akademickiego do minimum kadrowego ocenianego kierunku, aktualne orzeczenia lekarskie, informacje o odbytych szkoleniach bhp.

Kopie dyplomów zostały poświadczone za zgodność z oryginałem.

Analizowane teczki zawierają aktualne zaświadczenia o odbytych badaniach lekarskich (z wyjątkiem jednej osoby) oraz o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Ponadto wszystkie teczki zawierają dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia.

Na podstawie analizy dokumentacji zgromadzonej w teczkach osobowych nauczycieli akademickich wchodzących w skład minimum kadrowego stwierdzono, iż prowadzona jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.) i w sposób kompletny.

Wnioski:

- **spełniony został wymóg dotyczący minimum kadrowego. to należy uzupełnić jego skład o przedstawicieli nauk ekonomicznych;**
- **Spełniono wymaganie dotyczące relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, a liczbą studentów wynoszące 1:39,8 przy wymaganiach nie mniej niż 1:180.**

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. *Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.*

Wydziału Turystyki i Rekreacji WSTiH w Łodzi prowadzi działalność naukową obejmującą obszary, typowe dla uczelni akademickich, tj.:

- badania zespołowe i indywidualne w ramach badań własnych oraz we współpracy z innymi ośrodkami krajowymi i zagranicznymi;
- publikowanie prac naukowych i opracowań dydaktycznych;

-organizowanie konferencji i seminariów o zasięgu lokalnym, krajowym, jak i międzynarodowym. Własne badania naukowe obejmowały cztery nurty, a ich tematyka uzależniona była od zakładu, w którym je prowadzono. W *Zakładzie Turystyki* realizowane były badania związane z teorią produktu turystycznego, przestrzenią turystyczną, turystyką kulturową, turystyką osób niepełnosprawnych i wizerunkiem obszarów recepcji turystycznej. W *Zakładzie Hotelarstwa* wiodące kierunki badań dotyczyły przemian strukturalnych i własnościowych bazy noclegowej w regionie łódzkim oraz czynników lokalizacji usług hotelarskich. *Zakład Gastronomii* prowadził badania nad zachowaniem tradycji kulinarnych i ich wykorzystaniem w bazie gastronomicznej na bazie unikalnych w skali kraju badań terenowych w 6 regionach etnograficznych Polski, natomiast badania prowadzone przez *Zakład Rekreacji* dotyczyły aktywności rekreacyjnej studentów łódzkich uczelni oraz form rekreacji osób niepełnosprawnych.

Zespołowe badania naukowe, w których uczestniczyli także studenci rozpoczęte zostały w ubiegłym roku akademickim i są w trakcie realizacji. Oparte zostały o badania ankietowe przeprowadzone wśród odwiedzających targi turystyczne w Łodzi „Na styku kultur” oraz zwiedzających łódzkie placówki muzealne. Ponadto we współpracy z Departamentem Turystyki Urzędu Marszałkowskiego pracownicy Wydziału przygotowują opracowanie dotyczące skali i najważniejszych form turystyki społecznej w regionie łódzkim.

Konferencje naukowe tematycznie związane z akredytowanym kierunkiem studiów, których Uczelnia była organizatorem lub współorganizatorem w okresie ostatnich trzech lat są kolejnym obszarem działalności naukowej. Takich konferencji, które zakończyły się publikacjami było sześć. Należy tu odnotować jeden istotny fakt. Szereg konferencji ma charakter cykliczny i wpisuje się na trwałe w kalendarz przedsięwzięć środowiska akademickiego w Polsce. Ponadto Uczelnia jako partner Instytutu Handlowo-Ekonomicznego od trzech lat uczestniczy w organizacji międzynarodowych konferencji naukowych w Czerniowcach na Ukrainie.

Efektom prowadzonych badań są liczne publikacje w czasopiśmie naukowych i materiałach pokonferencyjnych. (Załącznik 6). Na uwagę zasługuje własne wydawnictwo Uczelni oraz wydawane przez nie od 2002 r. czasopismo naukowe „Turystyka i Hotelarstwo”, które zdobyło wysoką i uznaną markę w środowisku akademickim. Ważnym obszarem działalności Wydawnictwa WSTiH w Łodzi jest także wydawanie pozycji książkowych, a w szczególności podręczników akademickich, skryptów i materiałów dydaktycznych, których autorami są pracownicy dydaktyczni wskazani do minimum kadrowego. Poza tym pracownicy Wydziału opublikowali pięć pozycji książkowych, wydanych przez Polskie Wydawnictwa Ekonomiczne, których nakład przekroczył 10 tys. egzemplarzy oraz pięć pozycji w innych renomowanych wydawnictwach krajowych (Załącznik nr 6a).

Uczelnia nie przedstawiła poniesionych nakładów na badania własne i zespołowe oraz środków uzyskanych z innych źródeł.

W ocenianej jednostce realizowany jest system wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej. System ten realizowany jest poprzez przyznawanie stypendiów doktorskich oraz refundacje czynnego udziału w konferencjach i szkoleniach.

Oceniając działalność naukową Wydziału Turystyki i Rekreacji, należy docenić jej zakres oraz podkreślić, że Szkoła prowadząca na kierunku „turystyka i rekreacja” jedynie studia I stopnia nie jest zobligowana do prowadzenia działalności naukowej. Działalność naukowa w WSTiH w Łodzi związana jest z kanonem wiedzy ocenianego kierunku studiów.

Wniosek: Należy stwierdzić, że stan badań na ocenianym kierunku jest godny pochwały.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

Członkowie studenckiego koła naukowego uczestniczą w badaniach naukowych prowadzonych przez pracowników Wydziału Turystyki i Rekreacji, m.in. poprzez udział w badaniach ankietowych dotyczących odwiedzających targi turystyczne w Łodzi „Na styku kultur” oraz zwiedzających Muzeum Sztuki ms² w Manufakturze. Z ich inicjatywy ukazała się publikacja książkowa zawierająca 14 artykułów napisanych na podstawie najlepszych prac dyplomowych. Drugi tom prac naukowych studentów ma się ukazać na początku 2011 roku. Działalność koła naukowego została zaktywizowana od stycznia 2010 roku. Od tego czasu koło przyjęło nazwę Stowarzyszenia Ludzi

Ciekawych Świata i zaznacza się w życiu Uczelni poprzez cotygodniowe spotkania jego członków na tzw. „Wieczorach podróży”, na których wygłaszane są interesujące prelekcje. Członkowie koła są również organizatorami wędrowek po Łodzi i okolicy. Jego aktualną działalność należy ocenić bardzo pozytywnie.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

WSTiH w Łodzi jest aktywna na polu współpracy międzynarodowej, prowadząc wymianę studentów i kadr oraz uczestnicząc w międzynarodowych projektach badawczych. Obecnie współpracuje z **Uniwersytetem Humanistycznym w Smoleńsku** (Rosja, od 2002 r.) oraz **Instytutem Handlowo-Ekonomicznym w Czerniowcach** (Ukraina, od 2004 r.). Mniej formalne, choć również regularne, kontakty WSTiH posiada jeszcze z kilkoma innymi uczelniami, np. **Uniwersytetem im. M. Romera w Wilnie** (Litwa) czy **Uniwersytetem w Preszowie** (Słowacja). Z tą ostatnią uczelnią zakończono już rozmowy wstępne i jesienią planowane jest podpisanie stałej umowy o współpracy.

Od 2006 r. datuje się współpraca WSTiH z **Fachhochschule w Thun** (Szwajcaria). Jej efektem jest utworzenie Centrum Egzaminacyjnego Kompetencji Językowych dla Branży Turystycznej Accueil. Na podstawie przeprowadzanych w Łodzi egzaminów jęz. angielskiego i niemieckiego ta renomowana szwajcarska szkoła wydaje certyfikaty honorowane w całej Unii Europejskiej.

WSTiH w Łodzi jest również aktywnym partnerem kilku europejskich projektów branżowych. W latach 2006-08 Uczelnia – obok 12 organizacji (instytucji pozarządowych, stowarzyszeń, ośrodków badawczych) z 8 krajów europejskich – brała udział w **projekcie DIADA**, dotyczącym turystyki osób niepełnosprawnych. W 2009 r. uczestniczyła w „**Polsko-norweskim partnerstwie na rzecz rozwoju edukacji ekologicznej osób dorosłych**”, będąc liderem części dotyczącej turystyki zrównoważonej i ekoturystyki.

W roku akademickim 2009/10 Uczelnia gościła 3 osoby z uczelni zagranicznych, prowadzących serie wykładów. W ramach wymiany międzynarodowej do Rosji i na Ukrainę wyjechało ok.150 studentów WSTiH, tyle samo studentów przyjechało do Łodzi.

Natomiast ani pracownicy ani studenci WSTiH nie uczestniczą w programie wymiany międzynarodowej - Erasmus.

Wnioski:

- **WSTiH w Łodzi jest aktywna na polu współpracy międzynarodowej. Pomimo, że nie funkcjonuje w Uczelni program Sokrates, to wymiana studentów i kadry naukowo - dydaktycznej nie budzi zastrzeżeń.**
- **Należy rozwinąć program Sokrates gdzie nie tylko studenci, ale i nauczyciele akademicki mogliby podejmować działalność naukową i dydaktyczną.**

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Wnioski:

- **Stan badań na ocenianym kierunku jest zadowalający.**
- **Działalność studenckiego koła naukowego wskazuje na jego dobrą organizację i sprawne jego funkcjonowanie.**

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych

i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Uczelnia mieści się przy ul. Senatorskiej, gdzie znajdują się wszystkie jednostki obsługujące Uczelnię, pomieszczenia 4 zakładów naukowych, sale dydaktyczne z aulą na 100 osób Biuro Promocji, Biuro Karier. Tuż obok Szkoły mieści się biblioteka. Zarówno pracownicy jak i studenci mają dostęp do komputerów i Internetu.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia.

Studenci nie są zadowoleni z obiektów dydaktyczno-socjalnych, w których pobierają naukę. Martwi ich też fakt przeniesienia siedziby Uczelni na ul. Senatorską. Studenci twierdzą, że nie zostali wystarczająco wcześniej powiadomieni o tym fakcie. Stan budynku przyszłej siedziby Uczelni według studentów rodzi wątpliwości co do możliwości przebywania tam w okresie zimy. Studentom nie podoba się też okolica Uczelni, w której przyjdzie im studiować – twierdzą, że jest to niebezpieczna dzielnica miasta.

Pomieszczenia w budynku są miejscami zaniedbane. Budynek wyposażony jest w małą liczbę trochę zaniedbanych sanitariatów.

Bariery architektoniczne sprawiają, że budynek w nieznacznym stopniu jest przystosowany na potrzeby kształcenia studentów niepełnosprawnych - schody oraz brak wind uniemożliwiają poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich, co może mieć wpływ na przyszłych młodych ludzi wykazujących chęć do studiowania w tej Uczelni (w chwili obecnej problem ten nie występuje). Sale dydaktyczne są wyposażone w niezbędne minimum, co pozwala na swobodne przekazywanie wiedzy studiującym. WSTH nie posiada własnej bazy sportowej, a podnajmuje sale od innych szkół, co nie daje jej możliwości stworzenia atrakcyjnego wachlarza zajęć z zakresu „wychowanie fizyczne”.

Wnioski:

- W opinii Zespołu Oceniającego baza dydaktyczna na ul. Senatorskiej spełnia wymogi do kształcenia studentów na kierunku turystyka i rekreacja.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Samorząd Studentów pozytywnie wypowiada się o współpracy z Władzami Uczelni i oraz pracownikami administracji, co potwierdzają również Władze Uczelni.

W sferze życia kulturalnego, Samorząd aktywnie włącza się organizację imprez integracyjnych, juwenaliów oraz innych inicjatyw sportowych i kulturalnych. Uczelnia zapewnia Samorządowi Studentów niezbędne pomieszczenie, gdzie mogą realizować swoje zadania. Jest ono jednak małe i niewystarczająco wyposażone, aby spełniać swoją funkcję.

Samorząd nie ma kłopotów z pozyskiwaniem środków finansowych na działalność bieżącą. Niezbędne środki finansowe pozyskuje od Rektora, który przyznaje je doraźnie na wniosek Samorządu Studentów.

Procentowy udział przedstawicieli studentów w składzie Senatu WSTH w Łodzi jest zgodny z art. 67 ust. 4 ustawy i wynosi wymagane 20%. Z list obecności wynika, że studenci uczęszczają na posiedzenia Senatu, ale nie biorą czynnego udziału w obradach.

Samorząd nie posiada zbyt wielu członków, co świadczy o małym zainteresowaniu działalnością studencką i samorządową w Uczelni. Z opinii przewodniczącego Samorządu wynika, że trudno zmobilizować studentów do aktywności na rzecz społeczności akademickiej. Twierdzi on również, że tryb studiów niestacjonarnych, na którym studiuje większość studentów, nie pozwala na oddanie się pracy samorządowej.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki

Podziału dotacji z budżetu państwa, dokonuje Rektor w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studentów. Przyznawaniem Środków Pomocy Materialnej zajmuje się Komisja Stypendialna oraz Odwoławcza Komisja Stypendialna. W skład Komisji Stypendialnej i Odwoławczej Komisji Stypendialnej wchodzi te same osoby, co nie jest zgodne i wymaga szybkiej zmiany. Analogicznie taka sama sytuacja ma miejsce w Komisjach Dyscyplinarnych Uczelni. Kolejną nieprawidłowością w pracach Komisji jest fakt nie wydawania decyzji przez Komisje Stypendialne. Jediną formą informacji jest lista wywieszana w dziekanacie, która wcale nie świadczy o skutecznym doręczeniu. Z rozmowy z przewodniczącym powyższych komisji wynika, że nie ma sytuacji kiedy student nie jest świadomy wyniku tego procesu, gdyż on jako przewodniczący kontaktuje się z każdym studentem, który w danym roku nie otrzymał stypendium.

Wysokość stypendiów oraz struktura ich przydziału świadczy o ich powszechnej dostępności oraz o znajomości procedur występowania o nie. Jest to efekt powszechnego dostępu do informacji o pomocy materialnej. Studenci cenią sobie prace obydwu komisji oraz darzą szacunkiem ich członków.

Brak punktów gastronomicznych w Uczelni został zasygnalizowany członkom Zespołu akredytującego. Studenci obawiają się, że po przeniesieniu siedziby na ul. Senatorską ten fakt się nie zmieni. Biorąc pod uwagę, że Uczelnia kształci studentów głównie w trybie niestacjonarnym powinna zapewnić chociaż podstawowy dostęp gastronomii.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Na spotkaniu z zespołem wizytującym studenci z aprobatą wypowiadali się na temat studiów oraz kierunku jaki wybrali. Oświadczyli, że są w tej szkole z wyboru, jaki dokonali analizując swoją przyszłość. Nie ukrywali jednak faktu, że jest to jedyna Uczelnia w regionie kształcąca w tym kierunku.

Studenci stwierdzili, że wykładowcy respektują zasady i tryb zaliczenia, które podają na początku semestru, nie mają problemów z dostępnością do sylabusów i literatury podanej na zajęciach.

Uczelnia angażuje się w pomoc przy organizacji praktyk studenckich (najczęściej poprzez „Pana od praktyk”, którego pracę studenci sobie cenią).

Studenci są zadowoleni ze strony internetowej swojej Uczelni. Zasięgają tam wiedzy na różnego rodzaju tematy związane z tokiem i programem ich studiów. Twierdzą, iż jest ona na bieżąco aktualizowana. Mogą tam odnaleźć wszelkiego rodzaju druki, regulaminy etc.

Studenci wyrażali w większości zadowolenie z podjęcia studiów na kierunku „turystyka i rekreacja”, a także znali dość dobrze rynek pracy na jakim przyjdzie im się odnaleźć po studiach. Pojawiły się stwierdzenia, iż jest to kierunek przyszłościowy dający możliwości rozwoju.

Na spotkaniu obecni byli studenci pobierający świadczenia pomocy materialnej, nie narzekali na wysokość stypendiów, przejrzystość trybu ich przyznawania, a także terminowość ich wypłacania.

Dość sceptycznie wyrażali swoje opinie na temat praktycznego funkcjonowania systemu punktów ECTS. Zarzucali głównie brak znaczenia i niezrozumiałość jego zasad.

Studenci zgłosili chęć studiowania w ramach programu Socrates-Erasmus, do którego ich Uczelnia nie należy. Stwierdzili, że gdyby była taka możliwość to na pewno by z niej skorzystało wielu studentów.

Studentom nie podoba się również katalog opłat obowiązkowych oraz wysokość czesnego, które według nich są wysokie, a nie adekwatne do usług jakie świadczy Uczelnia.

Wnioski:

- Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Łodzi częściowo spełnia wymogi dotyczące spraw związanych z działalnością studencką. Zmiany wymaga skład Komisji Stypendialnej i Odwoławczej Komisji Stypendialnej oraz Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów. Powyższe komisje powinny również rozpocząć wydawanie decyzji, które będzie doręczać studentom w skuteczny sposób.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart egzaminacyjnych i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów przepisami prawa.

Stwierdzono, iż wpisy w **albumach studentów** zawierają wszystkie informacje wymagane § 9 ust. 3 z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634 z późn. zm.). Jednak powinien być prowadzony jeden album studenta dla całej Uczelni. ***W Uczelni stwierdzono prowadzenie trzech albumów studenta odrębnie dla: studentów studiujących w systemie studiów stacjonarnych, studentów studiujących w systemie studiów stacjonarnych oraz Wydziału Zamiejscowego w Gostyninie.***

Księga dyplomów – jest prowadzona centralnie dla całej Uczelni, a wpisy są zgodne z § 11 powyższego rozporządzenia.

Protokoły egzaminacyjne – zawierają informacje wprowadzone w sposób prawidłowy i zgodny z § 10 ust. 1 w/w rozporządzenia.

Podczas wizytacji zostały sprawdzone losowo wybrane **teczki studentów** wszystkich lat studiów, absolwentów oraz osób skreślonych z listy studentów. Teczki zawierają zasadniczo wszystkie dokumenty: związane z rekrutacją, przebiegiem studiów oraz obroną pracy dyplomowej. ***Jedynie stwierdzono brak w ankietach informacji o źródle utrzymania studenta.*** W teczkach absolwentów ponadto znajdują się oceny pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego, egzemplarz pracy dyplomowej oraz egzemplarz dyplomu przeznaczony do akt, potwierdzenie odbioru dyplomu.

Karty okresowych osiągnięć studenta, indeksy – są prowadzone prawidłowo.

Dyplomy i suplementy – treść tych dokumentów jest zgodna z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 grudnia 2009 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11, poz. 61 z późn. zm.).

Protokoły egzaminu dyplomowego – zawierają zgodnie z § 11 powyższego rozporządzenia wszystkie informacje.

W przypadku dokonywanej zmiany nazwiska w indeksie zawarte są wszystkie elementy wskazane w § 16 ust.2 powyższego rozporządzenia.

Wnioski:

- Dokumentacja jest prowadzona starannie i zasadniczo zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634 z późn. zm.), a wskazane uchybienia należy dostosować do obowiązujących przepisów prawa.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa Standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	Niedostateczni
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta			X		
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania				X	
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna			X		
Cz. II	Efekty kształcenia			X		
Cz. V	Badania naukowe			X		
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	
Cz. VI	Baza dydaktyczna			X		
Cz. I, VII	Sprawy studenckie				X	
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki			X		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem			X		
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia				X	

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce (uzasadnienie powinno nawiązywać do uwag zawartych w treści raportu oraz ewentualne zalecenia).

Zgodnie z zaleceniami we wnioskach końcowych należy poprawić organizację studiów i doprowadzić do pełnej zgodności planów studiów, programów, harmonogramów i regulaminów ze standardami i zaleceniami Zespołu Wizytującego oraz uporządkować dokumentację studiów. Pomimo różnych, artykułowanych powyżej organizacyjnych, formalnych i merytorycznych niedociągnięć, stwierdzono, iż na ocenianym kierunku istnieją perspektywy utrzymania i rozwoju kształcenia studentów.

W odpowiedzi na raport Władze uczelni przyjęły wszystkie uwagi sformułowane w poszczególnych jego częściach oraz odniosły się do sformułowanych w raporcie uwag przedstawiając dodatkowe informacje, wyjaśnienia i stosowne dokumenty, które uzasadniają zmianę oceny odnoszącej się do:

- kadry naukowo – dydaktycznej
- do działalności naukowo – dydaktycznej ocenianej jednostki,
- do poziomu umiędzynarodowienia, współpracy międzynarodowej, wysoko ocenionej podczas akredytacji:

Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna		X			
Cz. V	Badania naukowe		X			
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			X		